följderna. I så fall skulle man möjligen kunna ifrågasätta, att hans början **tsfirnst** imiterar första namnet på U 467 **tafeistr**. Strax därpå faller han in i runraden och återger följden **stbl** och **khniastbmlʀ**. Mot slutet kommer ännu en gång **slbm**. I allmänhet äro runorna tydliga, men ibland oklara. Efter fjärde runan står sålunda ett tecken, som kan uppfattas antingen som ett omvänt **r** eller som **si**. Upp- och nedvänt **u** förekommer ett par gånger. Utmed v. kanten av stenen finnes en följd av runor mellan enkla ramlinjer.

Joh. Bureus har i sin samling upptagit U 466, liksom U 370 och U 427, i »Monumentorum Tomus Eorum, quorum literæ sunt adhuc ignoratæ».

E. Brate anser, att inskriften längs stenens vänstra kant måste vara att utläsa: **uistʀi : risitiitia**, d. v. s. *Viseti risti stin* »Visäte ristade stenen». F. ö. skulle inskriften utgöra en lönnskrift, »utförd i avsikt att sätta läsarens skarpsinne på prov, som överstiga vår tids förmåga». »1—6 **isfirn** kan vara mansnamnet fsv. *Æsbœrn* med **f** för **b** . . . Måhända kan i 7—8 **st** förmodas en återstod av 'reste', såsom den förekommit i en eller annan inskrift, och i 9—11 **blk** en omställd förkortning av ordet *kumbl* 'minnesvård', efter vars **k** för att än mer förvilla återstoden av runraden: 12—21 **hniastbmlʀ** inskjutits.»

467. Tibble, Vassunda sn.

Pl. 83, 85.

Litteratur: Handlingar i ATA 1937—40.

Runstenen påträffades våren 1937 vid plöjning av en träda, omkr. 400 m. Ö om Tibble gård och omkr. 20 m. S om vägen Tibble—Skottsilla. Den låg kullfallen med den ristade sidan nedåt och baksidan ungefär i höjd med markytan. Stenen sprängdes sönder med dynamit, och först när bitarna plockades upp, upptäcktes, att det varit en runsten. Saken anmäldes till Upplands Fornminnesförening och därifrån till Riksantikvarieämbetet. Bitarna, som voro till antalet mer än 100, lades tillsvidare upp i ett dike vid vägen intill fyndplatsen. På grund av runstenens mycket söndersplittrade skick blev hopsättningen ett svårt och krävande arbete. Det utfördes år 1940 av konservatorn vid Statens Historiska Museum G. Olson. Bitarna flyttades till en omkr. 300 m. längre österut belägen stenkulle, där hoppassningen verkställdes. Det visade sig, att ett stort antal delar fattades, även sådana med ristning eller inskrift. Trots efterforskningar kunde de ej anträffas. Delvis hade de måhända smulats sönder i småskärvor, delvis ej tillvaratagits. Alla bitar, som passade samman, hopfogades med stenkitt. Sedan därefter de olika delarnas inbördes läge klarlagts, utlades de på ett plant underlag i sina rätta placeringar, varefter en form förfärdigades, som omfattade hela stenen. I de felande delarna göts cement, och sedan det hela hårdnat, togs formen bort och cementen höggs till en så naturlig form som möjligt. Stenen restes därpå på en förut iordningställd frostfri grund, vid vilken den göts fast.

Stenen står nu omkr. 750 m. ÖNÖ om Tibble, 15 m. SÖ om landsvägen Knivsta—Skottsela—Tibble, i östra delen av stenbacken och 20 m. ÖNÖ om U 466. Ristningsytan är vänd mot vägen.

Grå granit. Höjd 2,30 m., bredd 1 m. Ristningsytan har varit ganska slät. Ristaren har huggit jämförelsevis smala ristningslinjer.

Inskrift:

× **tafeist - . . . - - sa steiṇ · þen . . . in . . . a : kuþ : hi - - bi : at : - - ṇs : þurbiurn : risti**
5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

Tafæist[r] . . . [ræi]sa stæin þenn[a] . . . Guð hialpi and [ha]ns. Þorbiorn risti.

»Tavest . . . resa denna sten . . . Gud hjälpe hans ande. Torbjörn ristade.»

Till läsningen: Inskriften börjar nedtill i v. slingan med ett ×. 1 **t** är därför inskriftens första runa. 4 **e** är tydligt stunget. Av runan 8 finnes huvudstaven i behåll jämte en rak bst upptill på h. sidan. Runan har sannolikt varit **r**. Därefter saknas ett stort parti av inskriften på v. sidan. Sannolikt har på **tafeistr** följt ytterligare två namn, jämte **litu : reisa**. 11 **s** är den första helt bevarade runan i slingan upptill; den föregås av två stavar, sannolikt **ei**. Efter 12 **a** en spricka i stenen; ett sk : kan här ha funnits. 15 **e** är tydligt stunget, likaså 19 **e**. Av 17 **n** finns endast en del av bst kvar; av sk endast en övre punkt. Efter 20 **n** är ett större stycke av inskriften förlorat. Ett litet fragment med runorna **in** har varit omöjligt att säkert inpassa. Det kan ha tillhört det förlorade partiet på v. sidan. Inskriften börjar åter på h. sidan med 23 **a** och är sedan i huvudsak bevarad ända till slutet, även om många runor äro mer eller mindre skadade. Övre och nedre delarna av 24—25 **ku** äro borta. Mellersta delen av r. 29 är förstörd (**a** eller **e**?), liksom hela den följande runan. Av r. 35 finns endast hst:s övre del, följande runa är helt borta, av 37 **n** finns endast bst:s h. del. Namnet 39—46 **þurbiurn** är väl bevarat. Endast 41 **r** är något skadat. Även 47—51 **risti** är säkert, om än skadat. 50 **t** är inklämt mellan 49 **s** och ett ornament, och har endast en kort bst t. v.

Mansnamnet *Tafœistr* är tidigare känt från en nyfunnen runsten vid Löts kyrka, Trögds hd: **tafaistr**. Det är givetvis identiskt med folknamnet 'tavast'. Det har först brukats såsom tillnamn, angivande tavastisk börd. Såsom sådant är det känt från medeltida urkunder. Jfr att folknamnet *œistr* 'est' även brukas såsom mansnamn: U 70, 181, 458, 459, 461 m. fl. Namnen *Tafœistr* och *Æistr* måste med säkerhet tolkas såsom ett vittnesbörd om ett tavastiskt och estniskt inslag i Upplands befolkning under vikingatiden. — Även ur ljudhistorisk synpunkt är inskrifternas namnform **tafeistr**, **tafaistr** viktig. Landsnamnet Tavastland finnes belagt på Söderbystenen vid Gävle (L 1049): **han uarþ tauþr a tafstalonti**. Här har i ställningen mellan två tryckstarka stavelser mellanstavelsens vokal försvagats. Jfr isl. *Tafeistaland* (Hauksbók). Det är uppenbart, att folknamnet *tafœistr* är sammansatt med *œistr* 'est'; om olika försök att förklara förleden se R. Pipping, *Kommentar till Erikskrönikan* (1926), s. 129 f.

Fastän stenen är svårt skadad och en stor del av ristningen förstörd, är det icke omöjligt att göra sig en föreställning om dess ursprungliga utseende. Ristarens namn är Torbjörn, känd från ett litet antal ristningar från Knivsta till Sigtuna (se U 379), och Tibble-stenen bär i flera avseenden hans karakteristiska drag: ornamentiken, korset, fördelningen av skiljetecknen × och :, den täta runföljden, **s**-runans form, diftongen **ei**. U 467 har säkerligen en gång varit ett av Torbjörns bästa och ståtligaste verk.

468. Tibble, Vassunda sn.

Pl. 86.

Litteratur: E. Brate, Anteckningar 1923 (ATA).

Runstenen påträffades våren 1923 vid rivning av en slöjdbod i grunden till denna. Den står nu rest på vedbacken utanför gårdsplanen, 25 m. SSV om huvudingången och 10 m. från den plats, där den blev funnen.

Blågrå stenart. Höjd 1,29 m., bredd 0,55 m. Stenens yta har flagrat av mycket. Inskriften är därför rätt fragmentarisk och svårläst. Ristningen består av små fina linjer, tekniskt sett väl utförda. Innanför runslingan upptill finnas rester av ett kors, som förefaller osäkert och felaktigt tecknat.

Inskriften synes icke ge någon språklig mening. Jämte normalt formade runor förekommer, liksom på U 466, upp- och nedvänt **u**. Inskriften börjar med ett +, men för övrigt användes : såsom skiljetecken.

Ristningen är av allt att döma av samma art som U 466 och förmodligen utförd av samme man.